

ня платоспроможності і ліквідності; високого рівня ефективності організації грошових потоків; необхідності поліпшення іміджу підприємства.

Висновки. Отже, ефективність управління грошовими потоками визначається синхронізацією надходжень і виплат, підтримкою постійної платоспроможності підприємства та раціональним використанням фінансових ресурсів, які формуються із внутрішніх та зовнішніх джерел.

Грошові надходження підприємств відіграють значну роль у процесі кругообігу коштів. Враховуючи важливість вивчення та актуальність ефективної оптимізації руху грошових потоків підприємства в сучасній економічній ситуації необхідно постійно підтримувати рівновагу потоків виплат та надходжень з урахуванням резервів платіжних засобів для забезпечення ефективної діяльності підприємства як у поточному, так і перспективному періоді. У процесі бюджетування досягається оптимізація грошових потоків, тобто знаходження такого співвідношення між вхідними та вихідними грошовими потоками, між напрямками й умовами залучення та використання грошових потоків, яке дає змогу досягти найкращих результатів діяльності, а саме - максимізації прибутку.

Література:

1. Крамаренко Г.О. Фінансовий менеджмент. [підручник] / Г.О. Крамаренко – К.: ЦУЛ, 2006. – 520 с.

2. Додусенко В.І. Використання аналізу грошових потоків для визначення оптимальних умов кредитування / В.І. Додусенко // Облік і фінанси АПК – 2006. - № 8. – С. 63-65.

3. Барабаш Н.С. Аналіз грошових потоків у системі фінансового менеджменту підприємства / Н.С. Барабаш, М.О. Никонович // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. - № 2. – Т. 2. – С. 164-167.

4. Ластовенко О.В. Вдосконалення системи управління грошовими потоками підприємства: дис... канд. екон. наук: 08.06.01 / Донецький держ. ун-т економіки і торгівлі ім. М.Туган-Барановського. - Донецьк, 2005.

5. Олійник О.О. Логіко-структурна модель платіжного календаря в управлінні грошовими потоками підприємств АПК / О.О. Олійник // Вісник Бердянського університету менеджменту та бізнесу. – 2010. - №1. – С. 106-110.

6. Тимош І. Оптимізація грошових потоків у системі підприємницької діяльності / І. Тимош // Економічний аналіз. – 2009. - №3. – С. 244-246.

УДК 657.424

ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

*Остапенко О.М., к.е.н., доцент кафедри
Полтавська державна аграрна академія*

Статтю присвячено дослідженню існуючих джерел формування інвестиційних ресурсів підприємства з позиції оптимальності їх структури. Розглянуто основні методи фінансування інвестиційної діяльності в сучасних умовах.

The article is devoted research of existent sources of forming of investment resources of enterprise from position of optimum of their structure. The basic methods of financing of investment activity are considered in modern terms.

Постановка проблеми. Одним із найбільш важливих аспектів функціонування підприємств є інвестиційна діяльність. Для залучення інвестиційних ресурсів підприємство повинно відповідати ряду характеристик, тобто бути інвестиційно привабливим. Формування інвестиційної привабливості підприємства (ІПП) необхідно для: забезпечення конкурентоспроможності продукції і підвищення її якості; структурної перебудови виробництва; створення необхідної сировинної бази для ефективного функціонування підприємств; вирішення соціальних проблем: інвестиції необхідні для забезпечення ефективного функціонування підприємств, їхнього стабільного стану й у зв'язку з цим вони використовуються для досягнення подальшого розширення і розвитку виробництва; відновлення основних виробничих фондів; підвищення технічного рівня праці і виробництва та ін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання визначення інвестиційної привабливості розглядали як вітчизняні, так і зарубіжні науковці, зокрема В.Г. Андрійчук, А.Г. Бидик, Я.К. Білоусько, С.І. Вакарін, А.М. Головки, Н.М. Давиденко, П.А. Денисенко, М.І. Кареба, М.І. Кісіль, М.Ю. Коденська, О.В. Мертенс, Т.О. Музиченко, М.О. Орликовський, С.І. Приліпка, О.С. Ривак, П.С. Рогожин, П.Т. Саблук, В.К. Савчук, П.А. Стецюк, І.В. Якимов, В.П. Яковенко та ін. О.П. Морозова та ін., і, відповідно, кожен з дослідників має свою точку зору стосовно поняття ІПП та методів її оцінки, в основному відмінності полягають у аналізі різного набору фінансових показників, а в цілому іноді повторюють, а іноді доповнюють одна одну.

Потреба у збереженні позитивної динаміки економічного зростання, досягнутої останніми роками, та подальші структурні реформи засвідчують актуальність пошуку потенційних джерел формування інвестиційних ресурсів. Світова практика переконує, що за умов відсутності їх чіткої структури, належних кількісних та якісних показників неможливо досягти потрібного рівня розвитку й динамізму інвестиційних процесів.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз джерел формування інвестиційних ресурсів підприємства та методів їх фінансування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основною метою формування інвестиційних ресурсів підприємства є задоволення його потреб у придбанні необхідних інвестиційних активів та оптимізація їх структури з позиції забезпечення ефективності інвестиційної діяльності. Ефективне формування інвестиційних ресурсів щодо окремих джерел є найважливішою умовою фінансової стійкості підприємства. У свою чергу обсяги та джерела формування інвестиційних ресурсів багато в чому визначаються структурою капіталу, що склалася на підприємстві в процесі його господарської діяльності, а також вартістю залучення капіталу [1].

Саме в такому розрізі на практиці підприємство сприймає проблему фінансування при прийнятті інвестиційних рішень. Підприємство з більшою чи меншою точністю може визначити свої внутрішні резерви для фінансування проекту (хоча сьогодні в умовах фінансово-податкової й економічної нестабільності це зробити непросто), і головним завданням для підприємства (проектної команди) є залучення додаткових фінансових ресурсів [4].

Фінансування реалізації інвестиційного проекту може здійснюватися за рахунок різних джерел. У залежності від рівня розвитку економіки та її особливостей може бути та чи інша модель фінансового забезпечення інвестиційних процесів. Слід зазначити, що в жодній країні не вироблено чітких інструкцій щодо співвідношення окремих джерел інвестування.

Джерела інвестиційних ресурсів підприємства можна поділити на наступні групи за наступними ознаками:

1. По типу власності сформовані підприємством інвестиційні ресурси підрозділяються на два основних види — власні і позикові. У системі джерел формування інвестиційних ресурсів такий поділ носить визначальний характер. Власні інвестиційні ресурси характеризують загальну вартість засобів підприємства належну йому на правах власності, що забезпечують його інвестиційну діяльність. До власних відносяться також засоби, безоплатно передані підприємству для здійснення цільового інвестування.

Позикові інвестиційні ресурси характеризують сформований підприємством капітал у всіх його формах на поворотній основі. Усі форми позикового капіталу, що використовуються підприємством в інвестиційній діяльності, представляють собою його фінансові зобов'язання, що підлягають погашенню в передбачений термін.

2. По групах джерел залучення стосовно підприємства виділяють інвестиційні ресурси, що формуються з внутрішніх і зовнішніх джерел. Інвестиційні ресурси, приваблювані з внутрішніх джерел, характеризують власні і позикові фінансові засоби, сформовані безпосередньо на підприємстві для забезпечення його розвитку. Основу власних фінансових засобів, сформованих із внутрішніх джерел, складає капіталізована частина.

Інвестиційні ресурси, приваблювані з зовнішніх джерел, характеризують ту їхню частину, що формується поза межами підприємства. Вона охоплює приваблюваний з боку як власний, так і позиковий капітал.

3. По натурально-речовинних формах залучення сучасна інвестиційна теорія виділяє наступні види інвестиційних ресурсів: інвестиційні ресурси в грошовій формі; інвестиційні ресурси у фінансовій формі; інвестиційні ресурси в матеріальній формі; інвестиційні ресурси в нематеріальній формі. Інвестування капіталу в цих формах дозволено законодавством при створенні нових підприємств, збільшенні обсягу їхніх статутних фондів.

Інвестиційні ресурси у грошовій формі є найбільш розповсюдженим їх видом, приваблюваним підприємством. Універсальність цього виду інвестиційних ресурсів виявляється в тім, що вони легко можуть бути трансформовані в будь-яку форму активів, необхідних підприємству для здійснення інвестиційної діяльності.

Інвестиційні ресурси у фінансовій формі залучаються підприємством у вигляді різноманітних фінансових інструментів, внесених у його статутний фонд. Такими фінансовими інструментами можуть виступати акції, облігації, депозитні рахунки і сертифікати банків та інші їхні види. У вітчизняній господарській практиці залучення капіталу у фінансовій формі використовується підприємствами вкрай рідко.

Інвестиційні ресурси в матеріальній формі залучаються підприємством у

вигляді різноманітних капітальних товарів (машин, устаткування, будинків, приміщень, сировини, матеріалів, напівфабрикатів і т.п.).

Інвестиційні ресурси в нематеріальній формі залучаються підприємством у вигляді різноманітних нематеріальних активів, що не мають речової форми, але беруть безпосередню участь у його господарській діяльності і формуванні прибутку. До цього виду інвестованого капіталу відносяться права користування окремими природними ресурсами, патентні права на використання винаходів, «ноу-хау», права на промислові зразки і моделі, товарні знаки, комп'ютерні програми та інші нематеріальні види майнових цінностей.

4. По часовому періоду залучення виділяють наступні види інвестиційних ресурсів.

Інвестиційні ресурси, приваблювані на довгостроковій основі. Вони складаються з власного капіталу, а також з позикового капіталу з терміном використання більше одного року. Сукупність власного і довгострокового позикового капіталу, сформованого підприємством в інвестиційних цілях, характеризується терміном «перманентний капітал».

Інвестиційні ресурси, приваблювані на короткостроковій основі. Вони формуються підприємством на період до одного року для задоволення тимчасових інвестиційних потреб.

5. По національній належності власників капіталу виділяють інвестиційні ресурси, формовані за рахунок вітчизняного й іноземного капіталу.

Інвестиційні ресурси, сформовані за рахунок вітчизняного капіталу, характеризуються найбільшим числом джерел. Цей вид інвестиційного капіталу, як правило, більш доступний для підприємств малого і середнього бізнесу. Інвестиційні ресурси, сформовані за рахунок іноземного капіталу, забезпечують в основному реалізацію великих реальних інвестиційних проектів підприємства, пов'язаних з їхнім перепрофілюванням, реконструкцією чи технічним переозброєнням. Хоча обсяг пропозиції капіталу на його світовому ринку досить значний, умови його залучення вітчизняними суб'єктами господарювання в господарських цілях дуже обмежені в силу високого рівня економічного і політичного ризику для іноземних інвесторів.

6. По цільових напрямках використання виділяють: інвестиційні ресурси, призначені для використання в процесі реального інвестування, їхній обсяг і структура плануються окремо по кожному реальному проекту в рамках сформованої інвестиційної програми підприємства.

Інвестиційні ресурси, призначені для використання в процесі фінансового інвестування, їхнє залучення направлене на досягнення цілей чи формування реструктуризації портфеля фінансових інструментів інвестування підприємства.

7. По забезпеченню окремих стадій інвестиційного процесу. За цією ознакою виділяють наступні види інвестиційних ресурсів:

- 1) Інвестиційні ресурси, що забезпечують передінвестиційну стадію.
- 2) Інвестиційні ресурси, що забезпечують інвестиційну стадію
- 3) Інвестиційні ресурси, що забезпечують постінвестиційну стадію.

Такий поділ інвестиційних ресурсів використовується тільки в процесі забезпечення реалізації окремих реальних інвестиційних проектів. (рис. 1).

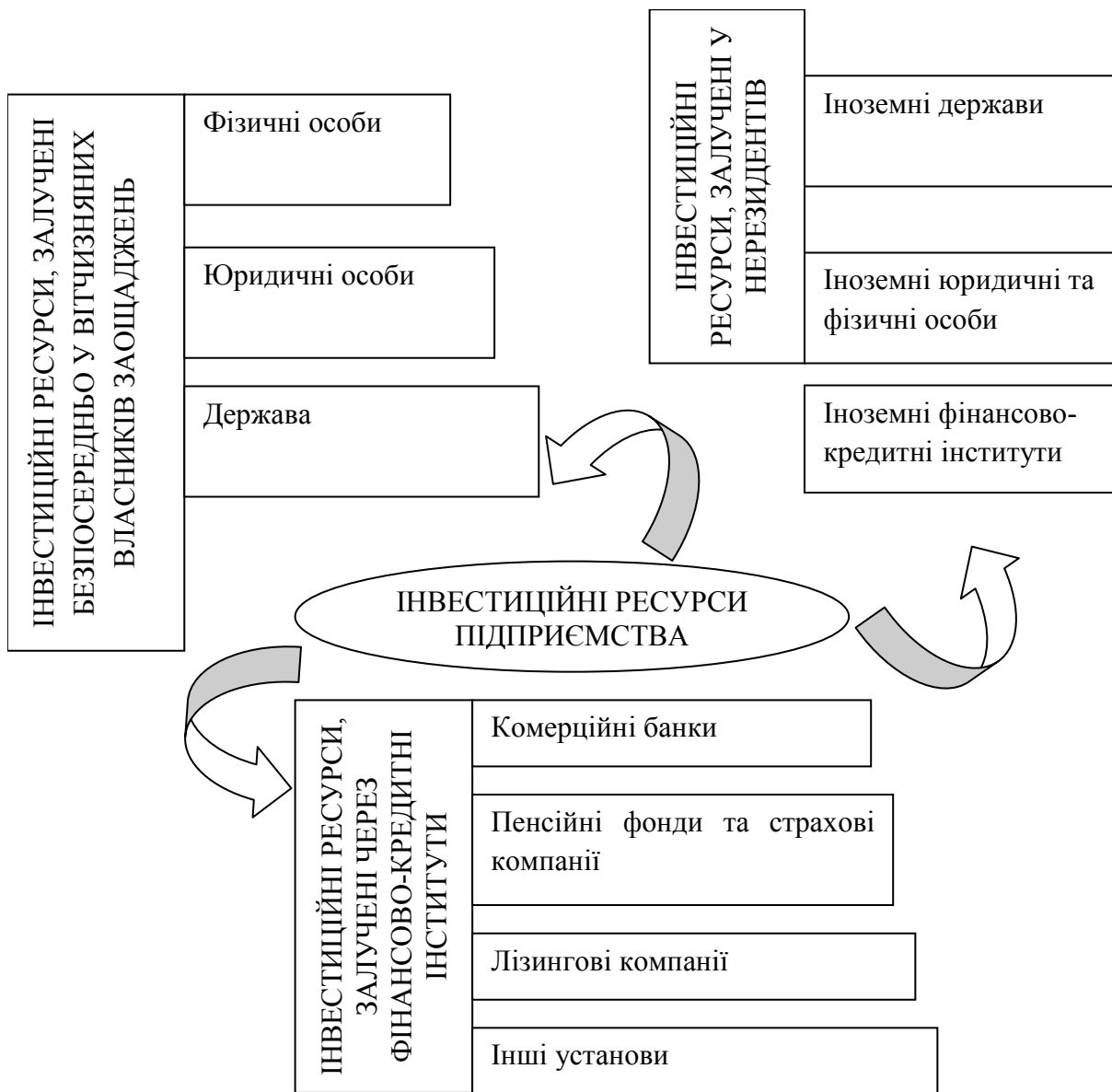

Рис. 1. Джерела формування інвестиційних ресурсів підприємства

Принципова відмінність між коштами із внутрішніх і зовнішніх джерел засобів має юридичне підґрунтя – у разі ліквідації підприємства його власники мають право на ту частину майна підприємства, яка залишиться після розрахунків з третіми особами [3].

Відносно новою формою залучення інвестиційних ресурсів є інвестиційний селенг.

Інвестиційний селенг полягає у передачі власником (юридичною або фізичною особою) права користування і розпорядження своїм майном за певну плату. До такого майна можуть належати будівлі, споруди, сировина і матеріали, цінні папери, продукти інтелектуальної праці.

Кошти фізичних осіб. На Заході кошти фізичних осіб — приватні інвестиції в інноваційно-інвестиційну сферу — набули досить значного поширення. У прямому ризиковому (венчурному) фінансуванні особлива роль належить так званим неформальним індивідуальним інвесторам. Однак в Україні у зв'язку зі скрутним фінансово-економічним становищем трапляються лише поодинокі випадки вкладення коштів фізичними особами в інвестицій-

ні чи інноваційні проекти.

Процес формування інвестиційних ресурсів підприємства базується на наступних принципах:

1. Здійснення обліку та аналізу перспектив розвитку інвестиційної діяльності підприємства.
2. Забезпечення оптимальної структури інвестиційних ресурсів для максимізації ефективності інвестування.
3. Забезпечення відповідності обсягів залучених інвестиційних ресурсів і сформованих інвестиційних потреб.
4. Сприяння мінімізації витрат по формуванню інвестиційних ресурсів.
5. Забезпечення найефективнішого використання інвестиційних ресурсів у процесі інвестиційної діяльності [4].

Висновки. Дослідження процесу виникнення та перерозподілу інвестиційних ресурсів дозволило зробити загальний висновок, що основними джерелами формування інвестиційних ресурсів на підприємстві є його власні заощадження та кошти вітчизняних і зовнішніх юридичних та фізичних осіб.

Література:

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент : учеб. курс / И.А. Бланк. – К. : Эльга, Ника-Центр, 2001 – 448 с.
2. Гайдуцький А.П. Підвищення інвестиційної привабливості аграрного сектора шляхом розширення бюджетної підтримки // А.П. Гадуцький. – Фінанси України.- 2005.- № 10.- С. 111-115.
3. Денисенко М. Проблеми удосконалення організаційно-економічного механізму інвестування // Економіст – 2002 – № 10 – С. 46–51.
4. Мацибора Т.В. Проблеми поліпшення інвестиційного клімату в Україні // Т.В. Мацибора. - Економіка АПК. – 2003 – № 10 – С. 83–85.

УДК 338.43:334.7.009.12 (477)

СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ФАКТОРІВ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРАРНОГО СЕКТОРА

Резніченко Д.В., аспірант

Миколаївський державний аграрний університет

У статті досліджено наукові підходи до визначення та класифікації факторів конкурентоспроможності, запропоновано власне його визначення та систематизовано фактори впливу на конкурентоспроможність аграрного сектора.

In the article investigated the scientific approaches to the definition and classification of factors of competitiveness, offered his own definition and systematized impacts on the competitiveness of the agricultural sector.

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобалізації та лібералізації ринків в основі економічних відносин між країнами та галузями лежить, з одного боку, суперництво за перспективні ринки та залучення факторів виробництва, а з іншого - взаємовигідне співробітництво і партнерство з метою забезпечення конкурентоспроможності в глобальному масштабі. Ці, здавалося б, суперечливі, але, тим не менш, взаємодоповнюючі одна одну тенденції, що розглядаються як похідні конкурентних відносин між країнами і галузя-